

PROTOKÓŁ NR 11

do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, dotyczący przekształcenia mechanizmu kontrolnego ustanowionego przez Konwencję,

sporządzony w Strasburgu dnia 11 maja 1994 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 11 maja 1994 r. został sporządzony w Strasburgu Protokół nr 11 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, dotyczący przekształcenia mechanizmu kontrolnego ustanowionego przez Konwencję, w następującym brzmieniu:

Przekład

PROTOKÓŁ NR 11

do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, dotyczący przekształcenia mechanizmu kontrolnego ustanowionego przez Konwencję

Państwa-Członkowie Rady Europy, sygnatariusze niniejszego Protokołu do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „Konwencją”),

uznając pilną potrzebę przekształcenia mechanizmu kontrolnego ustanowionego przez Konwencję w celu zachowania i polepszenia skuteczności jej

PROTOCOL No. 11

to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, restructuring the control machinery established thereby

The member States of the Council of Europe, signatories to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as „the Convention”),

Considering the urgent need to restructure the control machinery established by the Convention in order to maintain and improve the efficiency of its

ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, głównie z powodu wzrostu liczby skarg oraz rosnącej liczby członków Rady Europy,

uznając dlatego za pożądaną zmianę niektórych postanowień Konwencji w celu zastąpienia w szczególności istniejącej Europejskiej Komisji i Trybunału Praw Człowieka przez nowy Trybunał o stałym charakterze,

mając na uwadze Rezolucję nr 1 uchwaloną na Europejskiej Konferencji Ministerialnej Praw Człowieka, która odbyła się w Wiedniu 19 i 20 marca 1985 r.,

mając na uwadze Zalecenie 1194 (1992) uchwalone przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy dnia 6 października 1992 r.,

mając na uwadze decyzję w sprawie reformy mechanizmu kontrolnego Konwencji, podjętą przez Szefów Państw i Rządów Państw-Członków Rady Europy w Deklaracji Wiedeńskiej z 9 października 1993 r.,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Obecny tekst rozdziałów II do IV Konwencji (artykuły 19—56) oraz Protokołu nr 2 o nadaniu Europejskiemu Trybunałowi Praw Człowieka kompetencji do wydawania opinii doradczych zastępuje się przez następujący rozdział II Konwencji (artykuły 19—51):

„ROZDZIAŁ II

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Artykuł 19

Utworzenie Trybunału

W celu zapewnienia przestrzegania zobowiązań wynikających dla Wysokich Układających się Stron z Konwencji i jej protokołów tworzy się Europejski Trybunał Praw Człowieka, zwany dalej „Trybunałem”. Działa on w sposób stały.

Artykuł 20

Liczba sędziów

Trybunał składa się z sędziów, których liczba równa jest liczbie Wysokich Układających się Stron.

Artykuł 21

Wymogi sprawowania urzędu

1. Sędziowie powinni być ludźmi o najwyższym poziomie moralnym i muszą albo posiadać kwalifikacje do sprawowania wysokiego urzędu sędziowskiego, albo być prawnikami o uznanej kompetencji.

protection of human rights and fundamental freedoms, mainly in view of the increase in the number of applications and the growing membership of the Council of Europe;

Considering that it is therefore desirable to amend certain provisions of the Convention with a view, in particular, to replacing the existing European Commission and Court of Human Rights with a new permanent Court;

Having regard to Resolution No. 1 adopted at the European Ministerial Conference on Human Rights, held in Vienna on 19 and 20 March 1985;

Having regard to Recommendation 1194 (1992), adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 6 October 1992;

Having regard to the decision taken on reform of the Convention control machinery by the Heads of State and Government of the Council of Europe member States in the Vienna Declaration on 9 October 1993,

Have agreed as follows:

Article 1

The existing text of Sections II to IV of the Convention (Articles 19 to 56) and Protocol No. 2 conferring upon the European Court of Human Rights competence to give advisory opinions shall be replaced by the following Section II of the Convention (Articles 19 to 51):

“SECTION II

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Article 19

Establishment of the Court

To ensure the observance of the engagements undertaken by the High Contracting Parties in the Convention and the protocols thereto, there shall be set up a European Court of Human Rights, hereinafter referred to as “the Court”. It shall function on a permanent basis.

Article 20

Number of judges

The Court shall consist of a number of judges equal to that of the High Contracting Parties.

Article 21

Criteria for office

1. The judges shall be of high moral character and must either possess the qualifications required for appointment to high judicial office or be jurisconsults of recognised competence.

2. Sędziowie zasiadają w Trybunale we własnym imieniu.

3. W okresie sprawowania urzędu sędziowie nie mogą brać udziału w żadnej działalności, która nie daje się pogodzić z niezawistością, bezstronnością oraz z wymaganiami piastowania urzędu w pełnym wymiarze czasu; wszelkie kwestie wynikające ze stosowania niniejszego ustępu rozstrzyga sam Trybunał.

Artykuł 22

Wybór sędziów

1. Sędziów wybiera Zgromadzenie Parlamentarne w odniesieniu do każdej Wysokiej Układającej się Strony, większością głosów, z listy trzech kandydatów przedstawionych przez Wysoką Układającą się Stronę.

2. Taką samą procedurę stosuje się w celu uzupełnienia składu Trybunału w przypadku przystąpienia nowych Wysokich Układających się Stron oraz przy obsadzaniu wakujących miejsc.

Artykuł 23

Kadencja

1. Sędziowie są wybierani na okres sześciu lat. Mogą oni być wybierani ponownie. Jednak kadencja połowy sędziów wybranych w pierwszych wyborach upływa po trzech latach.

2. Sędziowie, których kadencja ma upłynąć z końcem początkowego okresu trzech lat, są wyznaczeni w drodze losowania przez Sekretarza Generalnego Rady Europy bezpośrednio po ich wyborze.

3. Aby zapewnić, jeśli to możliwe, odnowienie kadencji połowy składu sędziowskiego co trzy lata, Zgromadzenie Parlamentarne może przed rozpoczęciem procedury każdego kolejnych wyborów postanowić, że kadencja lub kadencje jednego lub większej liczby sędziów, którzy mają zostać wybrani, będzie inna niż sześcioletnia, jednak nie dłuższa niż dziewięć lat i nie krótsza niż trzy lata.

4. W przypadkach gdy chodzi o więcej niż jeden mandat i gdy Zgromadzenie Parlamentarne zastosuje poprzedni ustęp, przydział mandatów zostanie dokonany w drodze losowania przez Sekretarza Generalnego Rady Europy bezpośrednio po zakończeniu wyborów.

5. Sędzia wybrany na miejsce sędziego, którego kadencja jeszcze nie upłynęła, sprawuje swój urząd przez okres pozostający do zakończenia kadencji swego poprzednika.

6. Kadencja sędziów upływa z chwilą osiągnięcia przez nich wieku 70 lat.

7. Sędziowie sprawują swój urząd do czasu ich zastąpienia. Zajmują się oni jednak nadal sprawami, które zaczęli rozpoznawać.

2. The judges shall sit on the Court in their individual capacity.

3. During their term of office the judges shall not engage in any activity which is incompatible with their independence, impartiality or with the demands of a full-time office; all questions arising from the application of this paragraph shall be decided by the Court.

Article 22

Election of judges

1. The judges shall be elected by the Parliamentary Assembly with respect to each High Contracting Party by a majority of votes cast from a list of three candidates nominated by the High Contracting Party.

2. The same procedure shall be followed to complete the Court in the event of the accession of new High Contracting Parties and in filling casual vacancies.

Article 23

Terms of office

1. The judges shall be elected for a period of six years. They may be re-elected. However, the terms of office of one-half of the judges elected at the first election shall expire at the end of three years.

2. The judges whose terms of office are to expire at the end of the initial period of three years shall be chosen by lot by the Secretary General of the Council of Europe immediately after their election.

3. In order to ensure that, as far as possible, the terms of office of one-half of the judges are renewed every three years, the Parliamentary Assembly may decide, before proceeding to any subsequent election, that the term or terms of office of one or more judges to be elected shall be for a period other than six years but not more than nine and not less than three years.

4. In cases where more than one term of office is involved and where the Parliamentary Assembly applies the preceding paragraph, the allocation of the terms of office shall be effected by a drawing of lots by the Secretary General of the Council of Europe immediately after the election.

5. A judge elected to replace a judge whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

6. The terms of office of judges shall expire when they reach the age of 70.

7. The judges shall hold office until replaced. They shall, however, continue to deal with such cases as they already have under consideration.

Artykuł 24

Odwotywanie

Żaden sędzia nie może być odwołany ze swojego urzędu, chyba że pozostali sędziowie postanowią większością dwóch trzecich głosów, że przestał on spełniać stawiane wymogi.

Artykuł 25

Kancelaria i sekretarze prawni

Trybunał posiada Kancelarię, której funkcje i organizację określa regulamin Trybunału. Trybunał korzysta z pomocy sekretarzy prawnych.

Artykuł 26

Zgromadzenie plenarne Trybunału

Zgromadzenie plenarne Trybunału:

- a) wybiera swojego Przewodniczącego i jednego lub dwóch wiceprzewodniczących na okres trzech lat; mogą oni być wybrani ponownie;
- b) tworzy Izby ustanowione na czas wyznaczony;
- c) wybiera Przewodniczących Izb Trybunału; mogą oni być wybrani ponownie;
- d) uchwała regulamin Trybunału i
- e) wybiera Szefa Kancelarii i jednego lub więcej zastępców Szefa Kancelarii.

Artykuł 27

Komitety, Izby i Wielka Izba

1. W celu rozpatrzenia wniesionych spraw Trybunał zasiada w składzie komitetów trzech sędziów, Izby siedmiu sędziów i Wielkiej Izby siedemnastu sędziów. Komitety tworzone są przez Izby Trybunału na czas wyznaczony.

2. W składzie Izby i Wielkiej Izby zasiada z urzędu sędzia wybrany z ramienia zainteresowanego Państwa-Strony lub, w braku takiego sędziego albo gdy nie jest on w stanie zasiadać, inna osoba wybrana przez zainteresowane Państwo do pełnienia funkcji sędziego.

3. W składzie Wielkiej Izby zasiada także Przewodniczący Trybunału, wiceprzewodniczący, Przewodniczący Izby oraz inni sędziowie wybrani zgodnie z regulaminem Trybunału. W przypadku przekazania sprawy do Wielkiej Izby w trybie art. 43, żaden sędzia ze składu Izby, która wydała wyrok, nie zasiada w składzie Wielkiej Izby, z wyjątkiem Przewodniczącego Izby i sędziego, który zasiadał z ramienia zainteresowanego Państwa-Strony.

Article 24

Dismissal

No judge may be dismissed from his office unless the other judges decide by a majority of two-thirds that he has ceased to fulfil the required conditions.

Article 25

Registry and legal secretaries

The Court shall have a registry, the functions and organisation of which shall be laid down in the rules of the Court. The Court shall be assisted by legal secretaries.

Article 26

Plenary Court

The plenary Court shall

- a. elect its President and one or two Vice-Presidents for a period of three years; they may be re-elected;
- b. set up Chambers, constituted for a fixed period of time;
- c. elect the Presidents of the Chambers of the Court; they may be re-elected;
- d. adopt the rules of the Court; and
- e. elect the Registrar and one or more Deputy Registrars.

Article 27

Committees, Chambers and Grand Chamber

1. To consider cases brought before it, the Court shall sit in committees of three judges, in Chambers of seven judges and in a Grand Chamber of seventeen judges. The Court's Chambers shall set up committees for a fixed period of time.

2. There shall sit as an *ex officio* member of the Chamber and the Grand Chamber the judge elected in respect of the State Party concerned or, if there is none or if he is unable to sit, a person of its choice who shall sit in the capacity of judge.

3. The Grand Chamber shall also include the President of the Court, the Vice-Presidents, the Presidents of the Chambers and other judges chosen in accordance with the rules of the Court. When a case is referred to the Grand Chamber under Article 43, no judge from the Chamber which rendered the judgment shall sit in the Grand Chamber, with the exception of the President of the Chamber and the judge who sat in respect of the State Party concerned.

Artykuł 28

Uznanie niedopuszczalności przez komitety

Komitety mogą, na zasadzie jednomyślności, uznać za niedopuszczalną lub skreślić z listy spraw skargę indywidualną wniesioną na podstawie art. 34, jeśli taka decyzja może zostać podjęta bez dalszego rozpatrywania. Decyzja taka jest ostateczna.

Artykuł 29

Decyzje Izby w sprawie dopuszczalności i przedmiotu

1. Jeżeli żadna decyzja nie została podjęta na podstawie art. 28, decyzję w sprawie dopuszczalności i przedmiotu skargi indywidualnej wniesionej w trybie art. 34 podejmuje Izba.

2. W sprawie dopuszczalności i przedmiotu skarg między państwowych wniesionych w trybie art. 33 decyduje Izba.

3. Decyzję w sprawie dopuszczalności podejmuje się odrębnie, chyba że Trybunał, w wyjątkowych przypadkach, postanowi inaczej.

Artykuł 30

Zrzeczenie się właściwości na rzecz Wielkiej Izby

Jeśli w sprawie toczącej się przed Izbą pojawia się poważne zagadnienie dotyczące interpretacji Konwencji lub jej protokołów lub jeśli rozstrzygnięcie takiego zagadnienia może doprowadzić do sprzeczności z wyrokiem wydanym wcześniej przez Trybunał, Izba może, w każdym czasie przed wydaniem swego wyroku, zrzec się swojej właściwości na rzecz Wielkiej Izby, chyba że sprzeciwia się temu jedna ze stron.

Artykuł 31

Kompetencje Wielkiej Izby

Wielka Izba:

- a) rozstrzyga skargi wniesione albo w trybie artykułu 33 lub 34, jeśli Izba zrzekła się właściwości na podstawie artykułu 30, albo — jeśli sprawa została jej przekazana — w trybie artykułu 43, oraz
- b) rozpatruje wnioski o wydanie opinii doradczych, przedłożone w trybie artykułu 47.

Artykuł 32

Właściwość Trybunału

1. Trybunał jest właściwy do rozpoznania wszystkich spraw dotyczących interpretacji i stosowania Konwencji i jej protokołów, które zostaną mu przedłożone na podstawie artykułów 33, 34 i 47.

2. Spór dotyczący właściwości Trybunału rozstrzyga sam Trybunał.

Article 28

Declarations of inadmissibility by committees

A committee may, by a unanimous vote, declare inadmissible or strike out of its list of cases an individual application submitted under Article 34 where such a decision can be taken without further examination. The decision shall be final.

Article 29

Decisions by Chambers on admissibility and merits

1. If no decision is taken under Article 28, a Chamber shall decide on the admissibility and merits of individual applications submitted under Article 34.

2. A Chamber shall decide on the admissibility and merits of inter-State applications submitted under Article 33.

3. The decision on admissibility shall be taken separately unless the Court, in exceptional cases, decides otherwise.

Article 30

Relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber

Where a case pending before a Chamber raises a serious question affecting the interpretation of the Convention or the protocols thereto, or where the resolution of a question before the Chamber might have a result inconsistent with a judgment previously delivered by the Court, the Chamber may, at any time before it has rendered its judgment, relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber, unless one of the parties to the case objects.

Article 31

Powers of the Grand Chamber

The Grand Chamber shall

- a. determine applications submitted either under Article 33 or Article 34 when a Chamber has relinquished jurisdiction under Article 30 or when the case has been referred to it under Article 43; and
- b. consider requests for advisory opinions submitted under Article 47.

Article 32

Jurisdiction of the Court

1. The jurisdiction of the Court shall extend to all matters concerning the interpretation and application of the Convention and the protocols thereto which are referred to it as provided in Articles 33, 34 and 47.

2. In the event of dispute as to whether the Court has jurisdiction, the Court shall decide.

Artykuł 33

Sprawy międzypaństwowe

Każda z Wysokich Układających się Stron może wnieść skargę do Trybunału, jeśli uważa, że inna Wysoka Układająca się Strona naruszyła postanowienia Konwencji lub jej protokołów.

Artykuł 34

Skargi indywidualne

Trybunał może przyjmować skargi każdej osoby, organizacji pozarządowej lub grupy jednostek, która uważa, że stała się ofiarą naruszenia przez jedną z Wysokich Układających się Stron praw zawartych w Konwencji lub jej protokołach. Wysokie Układające się Strony zobowiązują się nie przeszkadzać w żaden sposób skutecznemu wykonywaniu tego prawa.

Artykuł 35

Wymogi dopuszczalności

1. Trybunał może rozpatrywać sprawę dopiero po wyczerpaniu wszystkich środków odwoławczych, przewidzianych prawem wewnętrznym, zgodnie z powszechnie uznanymi zasadami prawa międzynarodowego, i jeśli sprawa została wniesiona w ciągu sześciu miesięcy od daty podjęcia ostatecznej decyzji.

2. Trybunał nie rozpatruje żadnej skargi wniesionej w trybie artykułu 34, która:

- a) jest anonimowa lub
- b) jest co do istoty identyczna ze sprawą już rozpatrzoną przez Trybunał lub ze sprawą, która została poddana innej międzynarodowej procedurze dochodzenia lub rozstrzygnięcia, i jeśli skarga nie zawiera nowych, istotnych informacji.

3. Trybunał uznaje za niedopuszczalną każdą skargę indywidualną wniesioną w trybie artykułu 34, jeśli uważa, że skarga nie daje się pogodzić z postanowieniami Konwencji lub jej protokołów, jest w sposób oczywisty nieuzasadniona lub stanowi nadużycie prawa do skargi.

4. Trybunał odrzuca każdą skargę, którą uzna za niedopuszczalną w myśl niniejszego artykułu. Trybunał może tak zdecydować w każdej fazie postępowania.

Artykuł 36

Interwencja strony trzeciej

1. We wszystkich sprawach rozpatrywanych przez Izbę lub Wielką Izbę Wysoka Układająca się Strona, której obywatelem jest skarżący, ma prawo do przedkładania pisemnych uwag i do uczestnictwa w rozprawach.

Article 33

Inter-State cases

Any High Contracting Party may refer to the Court any alleged breach of the provisions of the Convention and the protocols thereto by another High Contracting Party.

Article 34

Individual applications

The Court may receive applications from any person, non-governmental organisation or group of individuals claiming to be the victim of a violation by one of the High Contracting Parties of the rights set forth in the Convention or the protocols thereto. The High Contracting Parties undertake not to hinder in any way the effective exercise of this right.

Article 35

Admissibility criteria

1. The Court may only deal with the matter after all domestic remedies have been exhausted, according to the generally recognised rules of international law, and within a period of six months from the date on which the final decision was taken.

2. The Court shall not deal with any individual application submitted under Article 34 that

- a. is anonymous; or
- b. is substantially the same as a matter that has already been examined by the Court or has already been submitted to another procedure of international investigation or settlement and contains no relevant new information.

3. The Court shall declare inadmissible any individual application submitted under Article 34 which it considers incompatible with the provisions of the Convention or the protocols thereto, manifestly ill-founded, or an abuse of the right of application.

4. The Court shall reject any application which it considers inadmissible under this Article. It may do so at any stage of the proceedings.

Article 36

Third-party intervention

1. In all cases before a Chamber or the Grand Chamber, a High Contracting Party one of whose nationals is an applicant shall have the right to submit written comments and to take part in hearings.

2. Przewodniczący Trybunału może, w interesie wymiaru sprawiedliwości, zaprosić każdą Wysoką Układającą się Stronę, która nie jest stroną w postępowaniu, lub każdą zainteresowaną osobę, inną niż osoba skarżąca, do przedkładania pisemnych uwag i do uczestnictwa w rozprawach.

Artykuł 37

Skreślenie skargi z listy

1. Trybunał może w każdej fazie postępowania zdecydować o skreśleniu skargi z listy spraw, jeżeli okoliczności prowadzą do wniosku, że:

- a) skarżący nie podtrzymuje swej skargi lub
- b) spór został już rozstrzygnięty, lub
- c) z jakiegokolwiek innej przyczyny ustalonej przez Trybunał nie jest uzasadnione dalsze rozpatrywanie skargi.

Jednakże Trybunał kontynuuje rozpatrywanie skargi, jeśli wymaga tego poszanowanie praw człowieka w rozumieniu Konwencji i jej protokołów.

2. Trybunał może podjąć decyzję o ponownym wpisaniu skargi na listę spraw, jeśli uzna, że okoliczności uzasadniają takie postępowanie.

Artykuł 38

Rozpatrywanie skarg i procedura polubownego załatwiania

1. Jeśli Trybunał uzna skargę za dopuszczalną:

- a) kontynuuje on rozpatrywanie sprawy z udziałem przedstawicieli stron i, jeśli zachodzi potrzeba, podejmuje dochodzenie, a zainteresowane państwa udzielą dla jego skutecznego przeprowadzenia wszelkich niezbędnych ułatwień;
- b) pozostaje on do dyspozycji zainteresowanych stron celem polubownego załatwienia sprawy na zasadach poszanowania praw człowieka w rozumieniu Konwencji i jej protokołów.

2. Postępowanie prowadzone w trybie ustępu 1 lit. b) jest poufne.

Artykuł 39

Osiągnięcie polubownego załatwienia

Jeśli zdołano doprowadzić do polubownego załatwienia sprawy, Trybunał skreśla skargę z listy spraw w formie decyzji, która ogranicza się do krótkiego przedstawienia faktów i przyjętego rozwiązania.

2. The President of the Court may, in the interest of the proper administration of justice, invite any High Contracting Party which is not a party to the proceedings or any person concerned who is not the applicant to submit written comments or take part in hearings.

Article 37

Striking out applications

1. The Court may at any stage of the proceedings decide to strike an application out of its list of cases where the circumstances lead to the conclusion that

- a. the applicant does not intend to pursue his application; or
- b. the matter has been resolved; or
- c. for any other reason established by the Court, it is no longer justified to continue the examination of the application.

However, the Court shall continue the examination of the application if respect for human rights as defined in the Convention and the protocols thereto so requires.

2. The Court may decide to restore an application to its list of cases if it considers that the circumstances justify such a course.

Article 38

Examination of the case and friendly settlement proceedings

1. If the Court declares the application admissible, it shall

- a. pursue the examination of the case, together with the representatives of the parties, and if need be, undertake an investigation, for the effective conduct of which the States concerned shall furnish all necessary facilities;
- b. place itself at the disposal of the parties concerned with a view to securing a friendly settlement of the matter on the basis of respect for human rights as defined in the Convention and the protocols thereto.

2. Proceedings conducted under paragraph 1.b shall be confidential.

Article 39

Finding of a friendly settlement

If a friendly settlement is effected, the Court shall strike the case out of its list by means of a decision which shall be confined to a brief statement of the facts and of the solution reached.

Artykuł 40

Publiczne rozprawy i dostęp do dokumentów

1. Rozprawy są publiczne, chyba że Trybunał zdecyduje inaczej ze względu na wyjątkowe okoliczności.

2. Dokumenty złożone u Szefa Kancelarii są publicznie dostępne, chyba że Przewodniczący Trybunału zdecyduje inaczej.

Artykuł 41

Słuszne zadośćuczynienie

Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.

Artykuł 42

Wyroki Izby

Wyroki Izby stają się ostateczne zgodnie z postanowieniami artykułu 44 ustęp 2.

Artykuł 43

Przekazanie do Wielkiej Izby

1. W okresie trzech miesięcy od daty wydania wyroku przez Izbę każda ze stron postępowania może, w wyjątkowych przypadkach, wnioskować o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby.

2. Zespół pięciu sędziów Wielkiej Izby przyjmie wniosek, jeśli sprawa ujawnia poważne zagadnienie dotyczące interpretacji lub stosowania Konwencji i jej protokołów lub poważną kwestię o znaczeniu ogólnym.

3. Jeśli zespół przyjął wniosek, sprawę rozstrzyga Wielka Izba w drodze wyroku.

Artykuł 44

Ostateczne wyroki

1. Wyrok Wielkiej Izby jest ostateczny.

2. Wyrok Izby staje się ostateczny:

- a) jeśli strony oświadczają, że nie będą wnioskować przekazania sprawy do Wielkiej Izby, lub
- b) trzy miesiące od daty wydania wyroku, jeśli nie złożono wniosku o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby, lub

Article 40

Public hearings and access to documents

1. Hearings shall be public unless the Court in exceptional circumstances decides otherwise.

2. Documents deposited with the Registrar shall be accessible to the public unless the President of the Court decides otherwise.

Article 41

Just satisfaction

If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party.

Article 42

Judgments of Chambers

Judgments of Chambers shall become final in accordance with the provisions of Article 44, paragraph 2.

Article 43

Referral to the Grand Chamber

1. Within a period of three months from the date of the judgment of the Chamber, any party to the case may, in exceptional cases, request that the case be referred to the Grand Chamber.

2. A panel of five judges of the Grand Chamber shall accept the request if the case raises a serious question affecting the interpretation or application of the Convention or the protocols thereto, or a serious issue of general importance.

3. If the panel accepts the request, the Grand Chamber shall decide the case by means of a judgment.

Article 44

Final judgments

1. The judgment of the Grand Chamber shall be final.

2. The judgment of a Chamber shall become final

- a. when the parties declare that they will not request that the case be referred to the Grand Chamber; or
- b. three months after the date of the judgment, if reference of the case to the Grand Chamber has not been requested; or

c) jeśli zespół Wielkiej Izby odrzuci wniosek o przekazanie w trybie artykułu 43.

3. Ostateczny wyrok podlega opublikowaniu.

Artykuł 45

Uzasadnienie wyroków i decyzji

1. Wyroki, jak również decyzje uznające skargi za dopuszczalne lub niedopuszczalne, zawierają uzasadnienie.

2. Jeżeli wyrok w całości lub w części nie wyraża jednomyślnej opinii sędziów, każdy sędzia jest uprawniony do załączenia opinii odrębnej.

Artykuł 46

Moc obowiązująca oraz wykonanie wyroków

1. Wysokie Układające się Strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami.

2. Ostateczny wyrok Trybunału przekazuje się Komitetowi Ministrów, który czuwa nad jego wykonaniem.

Artykuł 47

Opinie doradcze

1. Trybunał może, na wniosek Komitetu Ministrów, wydawać opinie doradcze w kwestiach prawnych dotyczących wykładni Konwencji i jej protokołów.

2. Powyższe opinie nie mogą dotyczyć treści i zakresu praw i wolności określonych w rozdziale I Konwencji i w jej protokołach ani jakichkolwiek innych zagadnień, które Trybunał lub Komitet Ministrów mogłyby rozpatrywać w wyniku postępowania podjętego na podstawie postanowień Konwencji.

3. Decyzje Komitetu Ministrów w sprawie wniosku o opinię doradczą Trybunału podejmowane są większością głosów przedstawicieli uprawnionych do zasiadania w Komitecie.

Artykuł 48

Kompetencja doradcza Trybunału

Trybunał rozstrzyga, czy wniosek o wydanie opinii doradczej przedłożony przez Komitet Ministrów mieści się w jego kompetencji określonej w artykule 47.

Artykuł 49

Uzasadnienie opinii doradczych

1. Opinia doradcza Trybunału zawiera uzasadnienie.

c. when the panel of the Grand Chamber rejects the request to refer under Article 43.

3. The final judgment shall be published.

Article 45

Reasons for judgments and decisions

1. Reasons shall be given for judgments as well as for decisions declaring applications admissible or inadmissible.

2. If a judgment does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

Article 46

Binding force and execution of judgments

1. The High Contracting Parties undertake to abide by the final judgment of the Court in any case to which they are parties.

2. The final judgment of the Court shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise its execution.

Article 47

Advisory opinions

1. The Court may, at the request of the Committee of Ministers, give advisory opinions on legal questions concerning the interpretation of the Convention and the protocols thereto.

2. Such opinions shall not deal with any question relating to the content or scope of the rights or freedoms defined in Section I of the Convention and the protocols thereto, or with any other question which the Court or the Committee of Ministers might have to consider in consequence of any such proceedings as could be instituted in accordance with the Convention.

3. Decisions of the Committee of Ministers to request an advisory opinion of the Court shall require a majority vote of the representatives entitled to sit on the Committee.

Article 48

Advisory jurisdiction of the Court

The Court shall decide whether a request for an advisory opinion submitted by the Committee of Ministers is within its competence as defined in Article 47.

Article 49

Reasons for advisory opinions

1. Reasons shall be given for advisory opinions of the Court.

2. Jeżeli opinia doradcza w całości lub w części nie wyraża jednomyślnej opinii sędziów, każdy sędzia jest uprawniony do załączenia opinii odrębnej.

3. Opinię doradczą przekazuje się Komitetowi Ministrów.

Artykuł 50

Koszty działalności Trybunału

Koszty działalności Trybunału ponosi Rada Europy.

Artykuł 51

Przywileje i immunitety sędziów

Sędziowie są uprawnieni w czasie pełnienia swoich funkcji do korzystania z przywilejów i immunitetów przewidzianych w artykule 40 Statutu Rady Europy i w porozumieniach zawartych na jego podstawie."

Artykuł 2

1. Rozdział V Konwencji staje się rozdziałem III Konwencji; artykuł 57 Konwencji staje się artykułem 52 Konwencji; uchyla się artykuły 58 i 59 Konwencji, a artykuły 60—66 Konwencji stają się odpowiednio artykułami 53—59 Konwencji.

2. Rozdział I Konwencji nosi tytuł „Prawa i wolności”, a nowy rozdział III nosi tytuł „Postanowienia różne”. Artykułom 1—18 oraz nowym artykułom 52—59 Konwencji nadaje się tytuły wyliczone w załączniku do niniejszego protokołu.

3. W nowym artykule 56 w ustępie 1 po wyrazie „będzie” dodaje się wyrazy „, z zastrzeżeniem ustępu 4 niniejszego artykułu,”; w ustępie 4 wyrazy „Komisji” i „z artykułem 25 niniejszej konwencji” zastępuje się odpowiednio wyrazami „Trybunału” oraz „z artykułem 34 Konwencji”. W nowym artykule 58 w ustępie 4 wyrazy „z artykułem 63” zastępuje się wyrazami „z artykułem 56”.

4. Protokół (nr 1) do Konwencji podlega następującym zmianom:

- a) artykułom nadaje się tytuły wyliczone w załączniku do niniejszego protokołu oraz
- b) w artykule 4 w zdaniu ostatnim wyrazy „z artykułem 63” zastępuje się wyrazami „z artykułem 56”.

5. Protokół nr 4 podlega następującym zmianom:

- a) artykułom nadaje się tytuły wyliczone w załączniku do niniejszego protokołu;

2. If the advisory opinion does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

3. Advisory opinions of the Court shall be communicated to the Committee of Ministers.

Article 50

Expenditure on the Court

The expenditure on the Court shall be borne by the Council of Europe.

Article 51

Privileges and immunities of judges

The judges shall be entitled, during the exercise of their functions, to the privileges and immunities provided for in Article 40 of the Statute of the Council of Europe and in the agreements made thereunder."

Article 2

1. Section V of the Convention shall become Section III of the Convention; Article 57 of the Convention shall become Article 52 of the Convention; Articles 58 and 59 of the Convention shall be deleted, and Articles 60 to 66 of the Convention shall become Articles 53 to 59 of the Convention respectively.

2. Section I of the Convention shall be entitled "Rights and freedoms" and new Section III of the Convention shall be entitled "Miscellaneous provisions". Articles 1 to 18 and new Articles 52 to 59 of the Convention shall be provided with headings, as listed in the appendix to this Protocol.

3. In new Article 56, in paragraph 1, the words ", subject to paragraph 4 of this Article," shall be inserted after the word "shall"; in paragraph 4, the words "Commission to receive petitions" and "in accordance with Article 25 of the present Convention" shall be replaced by the words "Court to receive applications" and "as provided in Article 34 of the Convention" respectively. In new Article 58, paragraph 4, the words "Article 63" shall be replaced by the words "Article 56".

4. The Protocol to the Convention shall be amended as follows:

- a. the Articles shall be provided with the headings listed in the appendix to the present Protocol; and
- b. in Article 4, last sentence, the words "of Article 63" shall be replaced by the words "of Article 56".

5. Protocol No. 4 shall be amended as follows:

- a. the Articles shall be provided with the headings listed in the appendix to the present Protocol;

- b) w artykule 5 w ustępie 3 wyrazy „z artykułem 63” zastępuje się wyrazami „z artykułem 56”; dodaje się nowy ustęp 5, który otrzymuje brzmienie:

„Każde państwo, które złożyło deklarację na podstawie ustępu 1 lub 2 niniejszego artykułu, może w każdym późniejszym czasie uznać w odniesieniu do jednego lub wielu terytoriów wymienionych w tej deklaracji kompetencję Trybunału do przyjmowania skarg od jednostek, organizacji pozarządowych lub grup jednostek, zgodnie z artykułem 34 Konwencji, w stosunku do wszystkich lub niektórych artykułów 1—4 niniejszego protokołu.”; oraz

- c) uchyla się ustęp 2 artykułu 6.

6. Protokół nr 6¹⁾ podlega następującym zmianom:

- a) artykułom nadaje się tytuły wyliczone w załączniku do niniejszego protokołu;
- b) w artykule 4 wyrazy „artykułu 64” zastępuje się wyrazami „artykułu 57”.

7. Protokół nr 7¹⁾ podlega następującym zmianom:

- a) artykułom nadaje się tytuły wyliczone w załączniku do niniejszego protokołu;
- b) w artykule 6 w ustępie 4 wyrazy „artykułu 63” zastępuje się wyrazami „artykułu 56”; dodaje się nowy ustęp 6, który otrzymuje brzmienie:

„Każde państwo, które złożyło deklarację na podstawie ustępu 1 lub 2 niniejszego artykułu, może w każdym późniejszym czasie uznać w odniesieniu do jednego lub wielu terytoriów wymienionych w tej deklaracji kompetencję Trybunału do przyjmowania skarg od jednostek, organizacji pozarządowych lub grup jednostek, zgodnie z artykułem 34 Konwencji, w stosunku do wszystkich lub niektórych artykułów 1—5 niniejszego protokołu.”; oraz

- c) uchyla się artykuł 7 ustęp 2.

8. Protokół nr 9 traci moc.

Artykuł 3

1. Niniejszy protokół jest otwarty do podpisu dla Państw-Członków Rady Europy, sygnatariuszy Konwencji, które mogą przyjąć wynikające z niego zobowiązania przez:

- a) podpisanie bez zastrzeżenia ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia lub
- b) podpisanie z zastrzeżeniem ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia, po którym taka ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie następuje.

2. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia zostaną złożone Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

- b. in Article 5, paragraph 3, the words “of Article 63” shall be replaced by the words “of Article 56”; a new paragraph 5 shall be added, which shall read

“Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided in Article 34 of the Convention in respect of all or any of Articles 1 to 4 of this Protocol.”; and

- c. paragraph 2 of Article 6 shall be deleted.

6. Protocol No. 6 shall be amended as follows:

- a. the Articles shall be provided with the headings listed in the appendix to the present Protocol; and
- b. in Article 4 the words “under Article 64” shall be replaced by the words “under Article 57”.

7. Protocol No. 7 shall be amended as follows:

- a. the Articles shall be provided with the headings listed in the appendix to the present Protocol;
- b. in Article 6, paragraph 4, the words “of Article 63” shall be replaced by the words “of Article 56”; a new paragraph 6 shall be added, which shall read

“Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided in Article 34 of the Convention in respect of Articles 1 to 5 of this Protocol.”; and

- c. paragraph 2 of Article 7 shall be deleted.

8. Protocol No. 9 shall be repealed.

Article 3

1. This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the Convention, which may express their consent to be bound by

- a. signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
- b. signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

¹⁾ Teksty tych protokołów zostaną ogłoszone z chwilą ich wejścia w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 4

Niniejszy protokół wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie roku od dnia, w którym wszystkie strony Konwencji wyrażą zgodę na związanie się protokołem zgodnie z postanowieniami artykułu 3. Wybór nowych sędziów może nastąpić i wszystkie dalsze niezbędne kroki mogą być podjęte dla utworzenia nowego Trybunału, zgodnie z postanowieniami niniejszego protokołu, począwszy od dnia, w którym wszystkie strony Konwencji wyraziły zgodę na związanie się niniejszym protokołem.

Artykuł 5

1. Bez uszczerbku dla poniższych postanowień ustępu 3 i 4 kadencja sędziów, członków Komisji, Szefa Kancelarii i zastępcy Szefa Kancelarii upływa w dniu wejścia w życie niniejszego protokołu.

2. Skargi wniesione do Komisji, których nie uznano za dopuszczalne do dnia wejścia w życie niniejszego protokołu, rozpatruje Trybunał zgodnie z postanowieniami niniejszego protokołu.

3. Skargi, które uznano za dopuszczalne do dnia wejścia w życie niniejszego protokołu, rozpatrują w dalszym ciągu członkowie Komisji w okresie roku od tej daty. Wszystkie skargi, których rozpatrzenie nie zostało zakończone w podanym wyżej okresie, przekazuje się do Trybunału, który rozpatruje je jako skargi dopuszczalne zgodnie z postanowieniami niniejszego protokołu.

4. W stosunku do skarg, w sprawie których Komisja przyjęła, po wejściu w życie niniejszego protokołu, sprawozdanie zgodnie z poprzednim artykułem 31 Konwencji, sprawozdanie przekazuje się stronom, które nie mają prawa jego publikacji. Zgodnie z postanowieniami mającymi zastosowanie przed wejściem w życie niniejszego protokołu sprawa może być przekazana do Trybunału. Zespół Wielkiej Izby zdecyduje, czy jedna z Izb lub Wielka Izba rozpatrzy sprawę. Jeśli sprawę rozpatrzy Izba, decyzja Izby jest ostateczna. Sprawy nie przekazane do Trybunału rozpatruje Komitet Ministrów działający na podstawie postanowień poprzedniego artykułu 32 Konwencji.

5. Sprawy wniesione do Trybunału, które nie zostały rozpatrzone do dnia wejścia w życie niniejszego protokołu, przekazuje się do Wielkiej Izby Trybunału, która rozpatruje je zgodnie z postanowieniami niniejszego protokołu.

6. Sprawy wniesione do Komitetu Ministrów, które nie zostały rozpatrzone zgodnie z poprzednim artykułem 32 Konwencji do dnia wejścia w życie niniejszego protokołu, rozpatruje w dalszym ciągu Komitet Ministrów, działając na podstawie tego artykułu.

Article 4

This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one year after the date on which all Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 3. The election of new judges may take place, and any further necessary steps may be taken to establish the new Court, in accordance with the provisions of this Protocol from the date on which all Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol.

Article 5

1. Without prejudice to the provisions in paragraphs 3 and 4 below, the terms of office of the judges, members of the Commission, Registrar and Deputy Registrar shall expire at the date of entry into force of this Protocol.

2. Applications pending before the Commission which have not been declared admissible at the date of the entry into force of this Protocol shall be examined by the Court in accordance with the provisions of this Protocol.

3. Applications which have been declared admissible at the date of entry into force of this Protocol shall continue to be dealt with by members of the Commission within a period of one year thereafter. Any applications the examination of which has not been completed within the aforesaid period shall be transmitted to the Court which shall examine them as admissible cases in accordance with the provisions of this Protocol.

4. With respect to applications in which the Commission, after the entry into force of this Protocol, has adopted a report in accordance with former Article 31 of the Convention, the report shall be transmitted to the parties, who shall not be at liberty to publish it. In accordance with the provisions applicable prior to the entry into force of this Protocol, a case may be referred to the Court. The panel of the Grand Chamber shall determine whether one of the Chambers or the Grand Chamber shall decide the case. If the case is decided by a Chamber, the decision of the Chamber shall be final. Cases not referred to the Court shall be dealt with by the Committee of Ministers acting in accordance with the provisions of former Article 32 of the Convention.

5. Cases pending before the Court which have not been decided at the date of entry into force of this Protocol shall be transmitted to the Grand Chamber of the Court, which shall examine them in accordance with the provisions of this Protocol.

6. Cases pending before the Committee of Ministers which have not been decided under former Article 32 of the Convention at the date of entry into force of this Protocol shall be completed by the Committee of Ministers acting in accordance with that Article.

Artykuł 6

Jeśli Wysoka Układająca się Strona złożyła deklarację uznającą kompetencję Komisji lub właściwość Trybunału w trybie artykułów 25 i 46 Konwencji w stosunku do spraw wynikających lub opartych na faktach następujących po złożeniu takiej deklaracji, takie ograniczenie pozostaje w mocy w odniesieniu do właściwości Trybunału na podstawie niniejszego protokołu.

Artykuł 7

Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje Państwom-Członkom Rady Europy:

- a) każde podpisanie;
- b) złożenie każdego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia;
- c) datę wejścia w życie niniejszego protokołu lub któregokolwiek z jego postanowień zgodnie z artykułem 4 oraz
- d) każdy inny akt, notyfikację lub zawiadomienie dotyczące niniejszego protokołu.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, podpisali niniejszy protokół.

Sporządzono w Strasburgu dnia 11 maja 1994 r. w jednym egzemplarzu, w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne; oryginał zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Rady Europy przekaze uwierzytelnione odpisy każdemu z Państw-Członków Rady Europy.

Po zapoznaniu się z powyższym protokołem w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 10 kwietnia 1997 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *D. Rosati*

Załącznik

TYTUŁY ARTYKUŁÓW PODLEGAJĄCE WŁĄCZENIU DO TEKSTU KONWENCJI O OCHRONIE PRAW CZŁOWIEKA I PODSTAWOWYCH WOLNOŚCI ORAZ JEJ PROTOKOŁÓW²⁾

Artykuł 1 — Obowiązek przestrzegania praw człowieka
 Artykuł 2 — Prawo do życia
 Artykuł 3 — Zakaz tortur
 Artykuł 4 — Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej

Article 6

Where a High Contracting Party had made a declaration recognising the competence of the Commission or the jurisdiction of the Court under former Article 25 or 46 of the Convention with respect to matters arising after or based on facts occurring subsequent to any such declaration, this limitation shall remain valid for the jurisdiction of the Court under this Protocol.

Article 7

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of

- a. any signature;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c. the date of entry into force of this Protocol or of any of its provisions in accordance with Article 4; and
- d. any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 11th day of May 1994, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*
 L.S.

Appendix

HEADINGS OF ARTICLES TO BE INSERTED INTO THE TEXT OF THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS AND ITS PROTOCOLS²⁾

Article 1 — Obligation to respect human rights
 Article 2 — Right to life
 Article 3 — Prohibition of torture
 Article 4 — Prohibition of slavery and forced labour

Artykuł 5 — Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego	Article 5 — Right to liberty and security
Artykuł 6 — Prawo do rzetelnego procesu sądowego	Article 6 — Right to a fair trial
Artykuł 7 — Zakaz karania bez podstawy prawnej	Article 7 — No punishment without law
Artykuł 8 — Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego	Article 8 — Right to respect for private and family life
Artykuł 9 — Wolność myśli, sumienia i wyznania	Article 9 — Freedom of thought, conscience and religion
Artykuł 10 — Wolność wyrażania opinii	Article 10 — Freedom of expression
Artykuł 11 — Wolność zgromadzania się i stowarzyszania się	Article 11 — Freedom of assembly and association
Artykuł 12 — Prawo do zawarcia małżeństwa	Article 12 — Right to marry
Artykuł 13 — Prawo do skutecznego środka odwoławczego	Article 13 — Right to an effective remedy
Artykuł 14 — Zakaz dyskryminacji	Article 14 — Prohibition of discrimination
Artykuł 15 — Uchylenie stosowania zobowiązań w stanie niebezpieczeństwa publicznego	Article 15 — Derogation in time of emergency
Artykuł 16 — Ograniczenia działalności politycznej cudzoziemców	Article 16 — Restrictions on political activity of aliens
Artykuł 17 — Zakaz nadużycia praw	Article 17 — Prohibition of abuse of rights
Artykuł 18 — Granice stosowania ograniczeń praw [...]	Article 18 — Limitation on use of restrictions on rights [...]
Artykuł 52 — Zasięganie informacji przez Sekretarza Generalnego	Article 52 — Enquiries by the Secretary General
Artykuł 53 — Ochrona uznanych praw człowieka	Article 53 — Safeguard for existing human rights
Artykuł 54 — Kompetencje Komitetu Ministrów	Article 54 — Powers of the Committee of Ministers
Artykuł 55 — Wyłączenie innych środków rozstrzygnięcia sporów	Article 55 — Exclusion of other means of dispute settlement
Artykuł 56 — Terytorialny zakres stosowania	Article 56 — Territorial application
Artykuł 57 — Zastrzeżenia	Article 57 — Reservations
Artykuł 58 — Wypowiedzenie	Article 58 — Denunciation
Artykuł 59 — Podpisanie i ratyfikacja	Article 59 — Signature and ratification
Protokół (nr 1)	Protocol
Artykuł 1 — Ochrona własności	Article 1 — Protection of property
Artykuł 2 — Prawo do nauki	Article 2 — Right to education
Artykuł 3 — Prawo do wolnych wyborów	Article 3 — Right to free elections
Artykuł 4 — Terytorialny zakres stosowania	Article 4 — Territorial application
Artykuł 5 — Stosunek do Konwencji	Article 5 — Relationship to the Convention
Artykuł 6 — Podpisanie i ratyfikacja	Article 6 — Signature and ratification
Protokół nr 4	Protocol No. 4
Artykuł 1 — Zakaz pozbawiania wolności za długi	Article 1 — Prohibition of imprisonment for debt
Artykuł 2 — Prawo do swobodnego poruszania się	Article 2 — Freedom of movement
Artykuł 3 — Zakaz wydalania obywateli	Article 3 — Prohibition of expulsion of nationals
Artykuł 4 — Zakaz zbiorowego wydalania cudzoziemców	Article 4 — Prohibition of collective expulsion of aliens
Artykuł 5 — Terytorialny zakres stosowania	Article 5 — Territorial application
Artykuł 6 — Stosunek do Konwencji	Article 6 — Relationship to the Convention
Artykuł 7 — Podpisanie i ratyfikacja	Article 7 — Signature and ratification
Protokół nr 6	Protocol No. 6
Artykuł 1 — Zniesienie kary śmierci	Article 1 — Abolition of the death penalty
Artykuł 2 — Kara śmierci w czasie wojny	Article 2 — Death penalty in time of war
Artykuł 3 — Zakaz uchylania stosowania zobowiązań	Article 3 — Prohibition of derogations
Artykuł 4 — Zakaz składania zastrzeżeń	Article 4 — Prohibition of reservations
Artykuł 5 — Terytorialny zakres stosowania	Article 5 — Territorial application
Artykuł 6 — Stosunek do Konwencji	Article 6 — Relationship to the Convention
Artykuł 7 — Podpisanie i ratyfikacja	Article 7 — Signature and ratification
Artykuł 8 — Wejście w życie	Article 8 — Entry into force
Artykuł 9 — Funkcje depozytariusza	Article 9 — Depositary functions

Protokół nr 7

Artykuł 1 — Gwarancje proceduralne dotyczące wydalania cudzoziemców
Artykuł 2 — Prawo do odwołania w sprawach karnych
Artykuł 3 — Odszkodowanie za niesłuszne skazanie
Artykuł 4 — Zakaz ponownego sądenia lub karania
Artykuł 5 — Równość małżonków
Artykuł 6 — Terytorialny zakres stosowania
Artykuł 7 — Stosunek do Konwencji
Artykuł 8 — Podpisanie i ratyfikacja
Artykuł 9 — Wejście w życie
Artykuł 10 — Funkcje depozytariusza.

²⁾ Tytuły do nowych artykułów 19—51 Konwencji zostały już dodane przez niniejszy protokół.

Protocol No. 7

Article 1 — Procedural safeguards relating to expulsion of aliens
Article 2 — Right of appeal in criminal matters
Article 3 — Compensation for wrongful conviction
Article 4 — Right not to be tried or punished twice
Article 5 — Equality between spouses
Article 6 — Territorial application
Article 7 — Relationship to the Convention
Article 8 — Signature and ratification
Article 9 — Entry into force
Article 10 — Depositary functions.

²⁾ Headings have already been added to new Articles 19 to 51 of the Convention by the present Protocol.